

ENTREVISTA

“Guanyar més d'un milió d'euros anuals no està justificat”

Thomas Piketty, economista, autor d'“El capital al segle XXI”

XAVIER GÓMEZ

Per Piketty, no es pot analitzar el deute públic sense comparar-lo amb el patrimoni privat

MANUEL ESTAPÉ TOUS
Barcelona

Thomas Piketty, director d'estudis de l'École des Hautes Études en Sciences Sociales (EHESS) i professor de la Paris School of Economics, s'ha convertit en una estrella pop de l'economia mundial amb el seu monumental estudi sobre l'evolució de les desigualtats en els ingressos i del patrimoni des de finals de l'Antic Règim, *El capital al segle XXI* en la seva edició catalana, publicada per RBA Editores.

Parafresant un dels publicistes favorits de Nicolas Sarkozy, he fracassat en la meua vida, que ja tinc 52 anys i no tinc cap Rolex. Qui pot considerar-se ric avui dia?

Bé, cal distingir entre ingressos i patrimoni. Als patrimonis els va

bé, i als molt grans, molt, molt bé. En aquests dies tothom a la zona euro està obsessionat amb els elevats nivells de deute públic, i amb raó. Pensi en Itàlia, que destina 7 punts del seu PIB a pagar els interessos del seu deute i només un 1% a l'educació. Però no podem analitzar el deute públic sense comparar-lo amb el patrimoni privat descomptant els deutes. En el cas d'Espanya, el patrimoni privat (immobles, fàbriques, accions, obligacions, lloguers, etcètera lliures de deutes) és equivalent a set anys de PIB. Als nostres fills els llegarem menys deutes que patrimoni. El 1970, la ràtio als països europeus era d'entre dos i tres anys.

Quins són els ingressos mitjans a la zona euro?

Al voltant de 30.000 euros a l'any. Per ingressar en el grup del

10% més ric de la població cal tenir uns ingressos d'entre 90.000 i 150.000 euros anuals. Com a grup, aquest 10% s'emporta entre un 30% i un 50% de l'ingrés

total, en funció de cada país. El més interessant és que els que ingressen entre mig milió i un milió d'euros han registrat un creixement molt fort en els últims

PERFIL

Un científic social

■ És francès però va arribar al MIT amb 21 anys i va coincidir amb Olivier Blanchard i Jean Tirole. En els treballs sobre l'evolució de les rendes i els patrimonis ha comptat amb una infinitat de col·laboradors, especialment Emmanuel Saez. El seu llibre és una font extraordinària d'informacions

per a qualsevol que tingui interès per les desigualtats econòmiques. Amb un avantatge. Piketty combina un estil filosòfic i pedagògic que recorda Adam Smith, Karl Marx i John Maynard Keynes, més que la prosa seca i tecnocràtica de la majoria d'economistes, segons Lawrence Summers.

“Sense inflació i amb baixa activitat costa desendeutar-se”

■ Thomas Piketty va tenir ahir a Barcelona una agenda tan atapeïda com les 960 pàgines –embotides de dades estimulants i només algunes de decebedores– de l'edició en francès del seu llibre. Va omplir l'Auditori de la Universitat Pompeu Fabra. Sense que vingués a tomb, va dir que la situació de la zona euro era “molt dolenta”.

Per què?

Caldria invertir més en infraestructures, educació i sanitat, els béns públics. Són políti-

ques que contribueixen a reduir la desigualtat d'oportunitats. Però les polítiques aplicades no semblen les més adequades. Una lliçó de la història és que sense inflació i amb un creixement molt lent es necessita molt de temps per desendeutar-se. A començaments del segle XIX, el Regne Unit acumulava un deute equivalent al 200% del PIB. Va trigar a reduir-lo a zero fins al 1914 només registrant excedents pressupostaris. És menys dolorós recórrer a la inflació com

van fer Alemanya i França després de la Segona Guerra Mundial. Queda l'opció de repudiar el deute i de reforçar la progressivitat de l'impost sobre la renda.

L'èxit del seu llibre posa de manifest certa mandra dels economistes en obviar l'evolució de les desigualtats. Les qüestions de diners són profundament humanes, remeten a l'honor i a l'orgull però poden ser molt destructives, provocar ressentiment i dominació. L'objectiu ha de ser oferir

prou llocs de treball, garantir un nivell de vida decent i abandonar la cursa actual per veure qui guanyarà més diners. L'objectiu hauria de ser oblidar els diners. Ha de produir-se un debat democràtic sobre les desigualtats. Balzac, que escrivia per tornar els seus deutes, retrata perfectament la societat del segle XIX, corrompuda pels diners i el cinisme que genera. Sense arribar als nivells del 1914, la creixent desigualtat econòmica ens acosta a ivells oligàrquics.

trenta anys, mentre que l'ingrés mitjà creixia molt lentament o s'estancava. Això planteja problemes amb efectes macroeconòmics com quan als Estats Units, entre el 1980 i el 2010, el 10% més ric de la població captura dos terços del creixement del PIB.

En certa manera el seu llibre narra dos fracassos en els últims cent anys de capitalisme i un èxit. A més de la creixent desigualtat social i l'enorme concentració de riquesa a dalt de tot, el capitalisme és un pesim negoci per als pobres. Avui, com el 1914, el 50% de la població, els pobres, amb prou feines sumen un patrimoni equivalent al 5% del total. Alguns no poden pagar-se ni l'enterrament.

Es cert que són resultats decebedors. Ja sap que divideixo la

ELS MÉS RICS

“Per estar en el 10% més ric cal ingressar entre 90.000 i 150.000 euros”

EN AUGMENT

“Els que ingressen entre mig milió i un milió són els que creixen més ràpid”

societat en tres grups. Després del 10% més ric, ve el 40% següent, que denomino classe mitjana patrimonial i que avui acumula un patrimoni que fluctua entre un quart i un terç del total de patrimonis privats. He de recordar que el 1914, el grup del 40%, la classe mitjana, tenia un patrimoni que amb prou feines superava el 5% del total, igual com la meitat de la població més pobre i quan el top 10% acumulava un 90% del patrimoni total. Però com en tots els processos històrics, aquesta classe mitjana patrimonial podria perdre terreny. De fet, ja passa als Estats Units, més igualitaris que Europa des del segle XIX fins als anys 80. El patrimoni del 40% que integra la classe mitjana equivalia al 30% del patrimoni total, una ràtio que avui ha baixat i s'acosta al 20%. L'èxit és fràgil.

A França, Nicolas Sarkozy va ser elegit amb la promesa de fixar un escut fiscal perquè ningú no pagués més que un 50% dels seus ingressos en impostos. Al seu llibre, ens recorda que l'època més gloriosa del capitalisme dels Estats Units va coincidir amb un tipus marginal del 90% per a ingressos superiors a un milió de dòlars (de l'època).

Es cert que el clima cultural ha canviat. Avui, un 90% sembla una bogeria. El 1945 hi ha un consens nacional per limitar la concentració de patrimonis i ingressos. I la tradició igualitària dels Estats Units ve del segle XIX. Reagan es va embarcar en la direcció oposada.

En la seva lliçó davant els alumnes de la Universitat Pompeu Fabra ha afirmat que no està clar que sigui útil cobrar més d'un milió d'euros.

He estudiat aquestes retribucions multimilionàries i no estan justificades ni per augmentos de la facturació, ni per un millor domini de les noves tecnologies.●